

Sindikat
Delavcev
Gradbenih
Dejavnosti

1000 Ljubljana
Dalmatinova 4
Tel.: 01/434-12-20
Fax: 01/231-24-60
E-pošta: sdgd@sindikat-zsss.si

Ljubljana, 14. november 2006

PROGRAMSKE USMERITVE SDGD Slovenije za obdobje 2006 - 2011

Na podlagi določil Statuta SDGD Slovenije so delegati IV. Skupščine SDGD Slovenije dne 14.11. 2006 sprejeli programske usmeritve za mandatno obdobje 2006 – 2011.

Dejavnosti SDGD Slovenije bo temeljila na statutarnih obvezah SDGD Slovenije, Pravilnikih in usmeritvah ter sprejetih sklepih organov SDGD Slovenije, ki so posledica odzivanja SDGD na aktualna dogajanja, katera imajo za posledico vpliv na socialno-ekonomski položaj članov SDGD.

1. Ekonomsko-socialni položaj in plačna politika, trg dela

1.1 Splošno

Socialni dialog med vlado, delodajalci in sindikati razumemo kot temeljni princip urejanja socialno-ekonomski vprašanj, ki zadevajo zaposlene v državi. Zato bomo aktivno v sodelovanju z ZSSS in industrijskimi sindikati sodelovali pri pripravi in sklepanju tripartitnega Socialnega sporazuma za obdobje 2006-2009 ter za nadaljnja obdobja. V okviru Ekonomsko-socialnega sveta je potrebno doseči takšen nivo dialoga, ki bo pomenil uravnotežen razvoj celotne družbe, brez postavljanja katerega od partnerjev v slabši položaj. Na podlagi sprejetih socialnih sporazumov bo potrebno skleniti tudi nove Dogovore o politiki plač za posamezna leta oziroma obdobja. Realna je ocena, da bo prihajalo do pobud in teženj tako vlade kot delodajalcev po zmanjševanju pravic zaposlenim tako na nivoju zakonov kot tudi kolektivnih pogodb. Temu se je potrebno upreti na akcijski ravni kot tudi pogajalski, vsako izgubljeno pravico oz. ugodnost pa kompenzirati oz. povečati z drugo. Nesprejemljivo je ugodnosti in pravice samo izgubljati, v zameno pa ne dobiti ničesar. Širši vpliv na dogajanja v družbi je potrebno uveljavljati tudi skozi institucije sistema, kjer imajo sindikati svoje predstavnike. Tu gre predvsem za Državni svet ter organe zavodov, ki so povezani s sistemi zagotavljanja socialne varnosti.

Socialni dialog na sektorskem nivoju bo potekal na bipartitni osnovi med delodajalci in delojemalci, kjer pričakujemo določene težave zaradi reorganizacije GZS, pa tudi ZDS. Trenutno še ni popolnoma jasno v katero smer in obliko se bodo razvijala delodajalska združenja na področju gradbeništva, v SDGD pa si vsekakor na strani

pogajalcev želimo močne in kredibilne partnerje, s katerimi bomo lahko odgovorno sklepali kolektivne pogodbe in druge sporazume.

Ekonomsko –socialni položaj zaposlenih v gradbeništvu in z njim povezanimi dejavnostmi je bolj kot v drugih dejavnostih odvisen od splošnega stanja ekonomije v državi, ta pa je povezan s stanjem v Evropi pa tudi širše. V obdobju recesije se ta relativno hitreje odrazi v naši dejavnosti, kar velja tudi za obdobja hitrejše rasti. Trenutno stanje in napovedi za v naprej nas napeljujejo na realen optimizem, te napovedi pa se morajo odraziti tudi na socialno-ekonomski položaj zaposlenih, saj že nekaj let opažamo približno enak zaostanek v višini plač, ki se giblje blizu 20% za povprečjem v RS, oziroma za okrog 13% za povprečjem plač v zasebnem sektorju.

RS je članica EU zato bomo podpirali in zahtevali uveljavljanje standardov EU na vseh področjih, ki imajo vpliv na položaj zaposlenih v dejavnosti. Tu gre v veliki meri za vprašanja in urejanje področja Varstva in zdravja pri delu, politike enakih možnosti, prostega pretoka vseh produkcijskih tvorcev, delovnega časa. Vsekakor mora biti naša dolgoročna usmeritev in politika tudi približevanje vsaj povprečju plač v EU, saj je usmeritev RS po doseganju povprečja razvitosti EU do leta 2013.

1.2 Plačna politika in kolektivne pogodbe

Kolektivne pogodbe morajo ostati osnoven instrument določanja cene dela in pogojev dela med delodajalci in delojemalci. Zaradi prenehanja veljavnosti Splošne kolektivne pogodbe, ki pa se do izpogajanih sprememb v dejavnosti gradbeništva deloma še vedno uporablja je potrebno na novo urediti tista področja, ki so do sedaj bila urejena s Splošno kolektivno pogodbo. V tem smislu bi bilo potrebno opraviti tudi uskladitve z eventualnimi spremembami Zakona o delovnih razmerjih. Veljavnost obstoječe kolektivne pogodbe z vsemi kasnejšimi spremembami in dopolnitvami ni pod vprašajem, tarifni del pa je dogovorjen in veljaven do julija 2007.

Kljub doseženem velikem napredku pri sklepanju Podjetniških kolektivnih pogodb v preteklih dveh letih je še veliko tudi večjih družb, kjer te nimajo sklenjene. Zavedati se je potrebno, da so Podjetniške kolektivne pogodbe praktično edini instrument s katerim je možno v posamezni družbi kolektivno dvigniti pravice in ugodnosti za zaposlene, zato mora to postati ena od prioritet delovanja tako sindikatov družb in območnih odborov SDGD, ki morajo zagotoviti skupaj s SDGD Slovenije vso potrebno strokovno pomoč. Pri tem je potrebno paziti, da se pod krinko usklajevanja ne znižuje, ampak praviloma povečuje nivo pravic.

Po sklenitvi kolektivne pogodbe je nujno vzpostaviti tudi učinkovit sindikalni nadzor nad njenim izvajanjem v praksi ter reagiranjem v primeru neizvajanja pri delodajalcih, inšpekcijskih službah, sodiščih... Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi še ne popolnoma izvršenemu prehodu na nov plačni sistem z osnovnimi plačami, brez izhodiščnih plač in količnikov.

1.3 Trg dela in zaposlovanje

V SDGD si moramo prizadevati za preprečevanje dumpinga na trgu delovne sile ter se aktivno vključevati v oblikovanje evropskih direktiv in nacionalne zakonodaje, ki bodo določale področje trga dela. Še naprej bodo potrebne aktivnosti pri preprečevanju sprejetja direktive o storitvah v obliki, ki je po mnenju vseh evropskih

sindikatom nesprejemljiva in bi še posebej v gradbeništvu imela po oceni neobvladljive posledice.

Skupaj z evropsko zvezo smo zastavili in izvajamo obsežen projekt odkrivanja in preprečevanja dela na črno, projekt je potrebno pospešiti tudi na nacionalnem nivoju. Delo na črno v vseh njegovih pojavnih oblikah je in postaja vedno večji problem v celotni Evropi in tukaj je gradbeništvo kot panoga zelo izpostavljeno.

Že dolgo opažamo, da je v gradbeništvu veliko pomanjkanje kadra na vseh nivojih delovnega procesa, kar velja tudi za Evropo. Posledica takšnega stanja so tudi deviacije na trgu dela, ki se izražajo v zaposlovanju na črno, konflikti in neurejenimi odnosi med glavnimi izvajalci in podizvajalci ipd. Skupaj z vsemi odgovornimi in zainteresiranimi si moramo prizadevati in zastaviti konkretne projekte, da bo tudi delo v gradbeništvu postalo zanimivo za mlade, ter da skupaj presežemo predsodke, ki so zdaj globoko zakoreninjeni. Gradbeništvo ponuja zaradi deficitarnosti kadrov tudi velike možnosti reševanja strukturne brezposelnosti s procesi prekvalifikacij delavcev, ki so ali pa bodo izgubili delo v drugih dejavnostih zaradi splošnih procesov v globalizaciji, spremembi tehnologij in načinov dela. Dejstvo je, da je produkt gradbeništva tudi na dolgi rok vezan na isti kraj izdelave in uporabe, zato negativni vplivi globalizacije v tej dejavnosti niso tako izraziti. Veliko pozornost pa je potrebno posvetiti dogajanjem in usmerjanjem na trgu dela in mobilnosti delovne sile, ki pa je v gradbeništvu zelo prisotna in vezana na samo dejavnost kot tako.

2. Organiziranost in razvoj sindikatov, članstvo

V SDGD Slovenije bomo skupaj z ZSSS in OO ZSSS ter OO SDGD pričeli z konkretno realizacijo projekta pridobivanja in ohranjanja članstva, ki mora postati naša stalna in vsakodnevna naloga. Dejstvo je, da je na področju gradbeništva in z njim povezanih dejavnosti še veliko možnosti za vključevanje in organiziranje novih članov, kar jasno kažejo tudi dejstva in podatki. Za doseg tega je nujna maksimalna aktivnost predvsem OO ZSSS oz. OO SDGD.

Kot zelo pomemben podprojekt je potrebno nadaljnje razvijati projekt »Kartice ugodnosti«, pridobivati nove ponudnike in širiti akcijo. Nadalje je potrebno razvijati in tekoče posodabljeni informacijski sistem, potrebno je na vseh nivojih organiziranosti usposobiti in v prakso vpeljati in uporabljati vse možnosti, ki jih ponuja informacijski sistem. Z sistematičnim zbiranjem (ankete, vprašalniki) bomo dopolnjevali obstoječo zbirko, predvsem zaradi ugotavljanja dejanskega stanja v sindikatih podjetij v zvezi z organiziranostjo, kadri, sveti delavcev, pogoji za delovanje, stanje podjetniških kolektivnih pogodb ipd.

S potrebnimi spremembami statuta SDGD na skupščini in iz njega izvirajočih aktov je potrebno doseči določen prepoved organizacije in jo postaviti v funkcijo uresničevalca interesov svojega članstva. Zaradi objektivne situacije, ki se vsakodnevno izkazuje je potrebno težišče sindikalnega dela prenesti tudi v praksi iz sindikatov podjetij na zunanjo raven, ob tem pa upoštevati posamezno stanje in realno pristopiti k reševanju problemov. Na podlagi določb statuta je potrebno sprejeti ali dodelati iz njega izvirajoče akte (pravilnike, poslovnike, navodila...) Komisije in odbori, predvidene z našim statutom morajo odigrati večjo vlogo in postati nosilci idej in strokovnih usmeritev na posameznih področjih. Še posebej je potrebno sistematično in konkretno pristopiti k področju Varstva in zdravja pri delu ter organizacije svetov delavcev po družbah in zagotoviti pri tem prevladujoči vpliv sindikata.

Sodelovanje v okviru Koordinacije industrijskih sindikatov znotraj ZSSS bo potekalo v skladu z možnostmi in interesi SDGD. V SDGD Slovenije je še potrebno opraviti razpravo in sprejeti odločitve v zvezi z povezovanjem v industrijske sindikate, tudi s strani SDGD Slovenije pa je bilo sicer dne 20.07. 2004 podpisano pismo o nameri o združitvi v industrijski sindikat.

V letu 2007 je tudi kongres ZSSS do katerega je potrebno predvsem doreči in uskladiti položaj OO ZSSS, da bodo le-te sposobne preko naših OO SDGD nuditi učinkovit servis našim članom.

2.1. izobraževanje in informiranje

Zastavljeni projekt sistematičnega izobraževanja sindikalnih zaupnikov po sprejetem stopenjskem programu ABC je potrebno nadaljevati in vanj vključiti vse naše sindikalne zaupnike. Istočasno pa moramo izvajati izobraževanja s posameznih aktualnih tem ob spremembah delovno-pravne in druge zakonodaje, kolektivnih pogodb in drugih sprememb. Posebno pozornost moramo posvetiti tudi tekočemu izobraževanju in usposabljanju profesionalnega kadra.

S sodelovanjem s kolegi iz tujine bomo nadaljevali tudi z izobraževanjem in izmenjavami na mednarodnem, evropskem nivoju, predvsem pa s sosednjimi državami. Vsekakor je potrebna resna aktivnost OO SDGD pri usmerjanju čim večjega števila sindikalnih zaupnikov in kadrov na območjih v organizirano izobraževanje. Ideja o sindikalni akademiji je zelo primerna in o njej bi kazalo resno razmisliti in jo razviti.

Ob izobraževanju se pojavlja tudi problem kadrovske politike v sindikatih in nadomeščanja kadrov, ki bodo iz takega ali drugačnega razloga odšli. Potrebno je v sodelovanju z drugimi sindikati v ZSSS temeljito pregledati stanje in ugotoviti bodoče potrebe po kadrih, ki pa jih je potrebno pred nastopom dela ustrezno izobraziti v sindikalnem pogledu.

Na področju informiranja bomo nadaljevali z ažuriranjem že izdane mape-brošure za sindikalne zaupnike v povezavi z kolektivno pogodbo in drugo delovno-pravno zakonodajo.

Nadaljevali bomo z ažuriranjem v preteklem letu izdane brošure -mape za sindikalne zaupnike, ki vsebuje v pregledni obliki povezano na osnovni tekst Kolektivne pogodbe dejavnosti gradbeništva delovno-pravno zakonodajo, splošno kolektivne pogodbo, komentarje, razlage komisije in Uredbe vlade na enem mestu. V skladu s potrebami in aktualnostjo bomo sami ali v sodelovanju z ZSSS izdajali tudi druge informacije, obvestila, zloženke ipd. Veliko tega bo posredovano tudi v sklopu projekta pridobivanja in ohranjanja članstva in Kartice ugodnosti.

Ob večjih skupnih sindikalnih aktivnostih (shodi...) bomo naročali in distribuirali večje število posebnih izdaj DE, ki bi ob ustrezni distribuciji morale doseči skorajda slehernega člana SDGD. Tudi sicer pa je potrebno doseči večjo naklado pri naročanju DE, ki je in ostaja naše osrednje glasilo in informator.

Naša nova spletna stran mora kot močan in sodoben komunikacijski medij postati središče, vozlišče in stičišče uporabnih informacij in idej, ter postati osrednje komunikacijsko in informacijsko orodje.

2. 2. krepitev materialne baze SDGD

Finančna moč sindikata in s tem tudi njegova politična moč pri uveljavljanju interesov članstva sta v največji mera povezana s številom članov sindikata in sta v veliki medsebojni korelaciji. Z zbrano sindikalno članarino je potrebno gospodarno ravnati in sistematično oblikovati potrebne sklade in z njimi upravljati po načelih varnosti, likvidnosti in donosnosti. Ob tem pa je potrebno paziti, da so sindikalna sredstva predvsem v funkciji uresničevanja interesov članstva in ne samo v krepitvi skladov. Začeti proces definiranja in urejevanja sindikalne lastnine je potrebno dokončati z medsebojnim dogovorom med sindikati in dosegom takšnega zakona, ki bo upošteval dogovor.

2. 3. mednarodno sodelovanje

je v okviru EU pa tudi bilateralno in multilateralno nujnost časa katerega živimo. SDGD Slovenije je član svetovne zveze gradbenih in lesnih delavcev (BWI) s sedežem v Ženevi, novo zastavljeno sodelovanje in naša prisotnost v delovnih skupinah daje realno možnost, da iz tega članstva prinesemo tudi koristi.

Trenutno smo v postopku vključevanja v evropsko zvezo lesnih in gradbenih delavcev (EFBWW) s sedežem v Bruslju. Sprejeti so vsi potrebni dokumenti, tako da pričakujemo samo še formalni sklep o včlanitvi s strani EFBWW. Članstvo v tej organizaciji je praktično nuja, ker gre preko te organizacije za vpliv na evropski socialni dialog, vpliv na direktive EU in sodelovanje na bipartitni evropski socialni dialog med EFBWW in FIAC (evropsko združenje delodajalcev s področja gradbeništva). Z EFBWW smo vsaj v zadnjih dveh letih že odlično sodelovali na posameznih projektih (delo na črno, varstvo in zdravje pri delu, direktiva o storitvah, mobilnost delavcev), vključevali pa so nas tudi v bipartitni evropski socialni dialog. V bodoče bo potrebno ustreznejše najprej preko evropske direktive in nato prenos v ustrezen zakon na nacionalnem nivoju rešiti vprašanje položaja podizvajalcev, kar se v gradbeništvu kaže kor velik problem. Izpostaviti bo potrebno odgovornost glavnega izvajalca tudi za socialna vprašanja podizvajalcev. Na evropskem nivoju je tudi mesto za evropsko politiko kolektivnih pogajanj, ki mora v nekem procesu rezultirati tudi k določitvi najnižjih osnovnih plač na tem nivoju. Trenutno so razlike v razvitosti, merjene z višino bruto domačega proizvoda (BDP) na prebivalca posamezne države tako velike, da to še ni realno izvedljivo.

V okviru sodelovanja med sindikati posameznih držav v EU je to najbolj razvito s kolegi iz Avstrije, kjer smo izpeljali v zadnjih dveh letih že zelo konkretne projekte (študija primerjave industrijskih odnosov v gradbeništvu) in vzpostavili že zelo konkretno sodelovanje. Vzpostavljeni so tudi kontakti in sodelovanje z kolegi iz držav bivše skupne države, pri tem sodelovanju so tudi mednarodne sindikalne organizacije izrazile svoje pričakovanje po naši pomoči. Ravno tako je izražen interes po pomoči pri sodelovanju z državami bivše vzhodne Evrope.

Na tem področju lahko ponudimo tudi našo logistiko, kadre za izobraževanje, izkušnje ipd.

2. 4. druge stalne naloge

Nadaljevali bomo z nekaterimi našimi že tradicionalnimi prireditvami in srečanji, ki občasno med letom nekoliko popestrijo naš vsakdan. Tu gre predvsem za organizacijo in izvedbo letnih in zimskih ŠIG-ov, obeležitev Dneva Gradbincev, podelitev priznanj našim najuspešnejšim kolegicam in kolegom, priložnostna srečanja ipd.

SDGD Slovenije
november, 2006

